

Yrkesregistret med yrkesstatistik

2008

AM0208

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	6
1.1.3	Statistiska mått.....	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider.....	7
1.2.	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	8
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2	Osäkerhetskällor.....	8
2.2.1	Urval.....	8
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	9
2.2.5	Bearbetning.....	9
2.2.6	Modellantaganden.....	9

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation.....	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster.....	11

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sysselsättning, förvärvsarbete och arbetstider

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Freja Lundgren
Telefon: 019-176455
E-post: namn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Freja Lundgren

Telefon: 019-176455
E-post: namn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Huvuddelen av yrkesuppgifterna samlas in från företag och organisationer, vilka har uppgiftsskyldighet enligt statistiklagen (SFS 2001:99) och tillhörande föreskrifter.

För att framställa yrkesregistret nyttjas register med information som ursprungligen samlats in för både administrativa och statistik ändamål. Flera av de statistikkällor som används för framställning av sysselsättningsstatistiken utgörs av andra statistikprodukter inom SCB. Uppgiftsskyldighet föreligger vid insamlingen av yrkesuppgifter både primär och sekundärkällor och är relevant i ett tidigare led än vid framställningen av yrkesregistret.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Inkomna blanketter och datamedia från den egna företagsenkäten sparas av SCB under två år. I övrigt sker ingen gallring av data.

A.9 EU-reglering

Nej

A.10 Syfte och historik

Yrkesregistret ersätter den insamling av yrkesuppgifter som tidigare skett i samband med FoB (Folk- och Bostadsräkning). Uppgifter hämtas bl.a. från lönestatistiken och en enkätundersökning till privata arbetsgivare. Syftet är att framställa statistik över yrken och yrkesutvecklingen inom olika branscher och samhällssektorer. Yrkesdata används till en mängd skiftande ändamål såsom utbildnings- och arbetsmarknadsplanering, yrkesmedicinsk och skaplig forskning samt vid studier av arbetarskydd, arbetsmiljö och jämställdhet.

A.11 Statistikanvändning

Uppgifter om yrke används till en mängd skiftande ändamål bl.a. yrkesmedicinsk och samhällsvetenskaplig forskning, utbildnings-, sysselsättnings- och samhällsplanering, prognoser samt hälso- och sjukvårdsplanering. Det föreligger även ett betydande allmänt behov av yrkesuppgifter, inte minst från olika

intresseorganisationer inklusive arbetsmarknadens parter. Av särskilt intresse är jämställdhetsaspekter och teknikspridning.

Yrkesuppgifter på mycket aggregerad nivå används även som bakgrunds- och spridningsvariabel i olika slag av undersökningar. För andra användningsområden krävs individuppgifter på mycket detaljerad nivå. Det gäller i första hand olika typer av forskning, t.ex. inom epidemiologi, som beskriver och analyserar samband mellan miljöfaktorer och sjuklighet. Yrkesstatistiken utnyttjas även för beräkning av risker för olycksfall och arbetsrelaterade sjukdomar i olika yrken.

A.12 Upplägning och genomförande

Registret bygger på yrkesuppgifter från ett tjugotal olika källor, varav de viktigaste är:

- Lönestrukturstatistik, privat sektor
- Lönestrukturstatistik, primärkommunal sektor
- Lönestrukturstatistik, statlig sektor
- Lönestrukturstatistik, landstingskommunal sektor
- Yrkesenkät till arbetsgivare, privat sektor
- Longitudinell individdatabas (LINDA), företagsenkät
- Konjunkturstatistik, löner för statlig sektor
- Lönestatistik från olika arbetsgivarorganisationer

Dessutom utnyttjas bl.a. SCB:s lantbruksregister (LBR), befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt registret över befolkningens utbildning (UREG).

Uppgiftslämnare är, med undantag för någon enstaka källa, arbetsgivare. Inom den offentliga sektorn genomförs i princip separata totalundersökningar. Vid uppgiftsinsamlingen samarbetar SCB med Svenska Kommuner och Landsting samt Arbetsgivarverket. Huvuddelen av uppgifterna från den statliga sektorn avser den 1 september, medan uppgifterna för tjänster inom landsting och kommuner avser den 1 november. Anställda i kommunalt ägda stiftelser och bolag, statligt ägda bolag samt affärsdrivande verk räknas till privat sektor.

Lönestrukturstatistiken avseende den privata sektorn (SLP) är uppbyggd kring en avtalsstatistik producerad av olika arbetsgivarorganisationer samt en kompletterande undersökning gjord av SCB. Vid uppgiftsinsamlingen samarbetar SCB med Svenskt Näringsliv (f.d. SAF) och sex andra arbetsgivarorganisationer. Undersökningen är i huvudsak urvalsbaserad. Samtliga företag med fler än 500 anställda undersöks. Bland företag med färre än 500 anställda görs ett urval. Undersökningen uppgår till drygt 11 000 företag. Huvuddelen av yrkesuppgifterna avser fr.o.m. 2001 den 1 september. På uppdrag från Pastoratförbundet genomför SCB årligen även en heltäckande undersökning av anställda inom Svenska kyrkan, vilken sedan år 2000 ingår i privat sektor. Kyrkans mättdpunkt är den 1 november.

Yrkesuppgifter från företag utanför lönestatistiken, i huvudsak mindre företag

och organisationer med 1–19 anställda, samlas fortlöpande in av SCB med hjälp av en särskild yrkesenkät under vår och höst. Drygt 40 000 företag undersöks årligen enligt ett rullande schema, vilket innebär att samtliga företag undersöks under fyra till fem år.

Direkt eller indirekt har drygt 500 000 företag och organisationer lämnat yrkesuppgifter till registret.

A.13 Internationell rapportering

Ej aktuellt

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Nya kompletterande källor kan bli aktuella att utnyttja i syfte att minska bortfallet. I framtiden planeras yrkesredovisning för enskilda näringsidkare.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Yrkesstatistiken bygger i första hand på redan insamlade uppgifter i olika statistiska register kompletterat med en yrkesenkät till företrädesvis mindre företag och organisationer. Kvaliteten i yrkesregistret är därför i hög grad beroende av kvaliteten i de olika källorna. För mer detaljerade uppgifter om kvaliteten i varje källa, hänvisas till respektive beskrivning av statistiken.

Yrkesvariabeln är klassificerad enligt SSYK (Standard för svensk yrkesklassificering 1996) på firsiffernivå.

Varje delsektor inom den *offentliga sektorn* har sina egna befattningsnomenklaturer. För att kunna redovisa jämförbar statistik, måste de olika yrkesuppgifterna översättas till SSYK med hjälp av särskilda översättningsnycklar.

Inom den *privata sektorn* är bilden splittrad. Vissa arbetsgivarorganisationer, företag och avtalsområden tillämpar egna befattningsnomenklaturer, som måste översättas till firsiffernivå med hjälp av olika översättningsnycklar, medan andra använder SSYK.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Yrkesregistret ligger till grund för en löpande årlig yrkesstatistik, där yrke inledningsvis redovisas enligt SSYK tresiffernivå och firsiffernivå. Eftersom statistiken i princip är totalräknad, kan redovisning ske på låg regional nivå.

1.1.1 Objekt och population

Registret omfattar hela den folkbokförda befolkningen i åldern 16 år och äldre per den 31 december varje år.

I registret kan två olika redovisningsgrupper urskiljas, dels förvärvsarbete under november enligt den definition som tillämpas inom den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), dels yrkesverksamma någon gång under året. I den sistnämnda redovisningsgruppen ingår alla personer som haft en sammanlagd lön eller företagarinkomst under året om minst ett prisbasbelopp.

För de personer som klassas som antingen förvärvsarbete eller yrkesverksamma, innehåller registret information dels om det arbete som genererat den högsta förvärvsinkomsten, dels i förekommande fall även om det näst högsta förvärvsinkomsten.

Samtliga personer i registret har om möjligt påförts en yrkesuppgift som hör samman med respektive jobb. Om yrkesuppgift saknas för aktuellt jobb eller om personen inte alls arbetat, har den senaste tillgängliga uppgiften lagts in i registret.

Yrkesbestämningen görs med utgångspunkt från individens arbetsuppgifter vid mättdpunkten, vilket inte behöver ha något direkt samband med personens (yrkes)utbildning. I princip kan en person byta yrke i samband med varje anställning och även ha flera yrken samtidigt.

Den årliga officiella yrkesstatistiken från registret omfattar endast sysselsatta (förvärvsarbete eller yrkesverksamma) anställda i åldern 16–64 år med högst en yrkesuppgift per person.

1.1.2 Variabler

Variabler som härrör från RTB (Registret över totalbefolkningen):

Personnummer

Personens kön

Personens ålder i antal år vid årets slut

Bostadens belägenhet: Läns-, kommun- och församlingskod samt fastighetsbeteckning

Medborgarskap

Personens födelseland

Datum för personens senaste invandring till Sverige

Uppgift om personen har svenskt medborgarskap eller ej

Variabler som härrör från AREG (Aktivitetsregistret) eller SREG (Sysselsättningsregistret):

Organisationsnummer: Identitetsnummer för företag, organisationer m.fl.

Personens sysselsättningsstatus

Personens yrkesställning

Företagets sektortillhörighet

Arbetsställets näringsgren enligt SNI (Svensk näringsgrensindelning)

Arbetsställets belägenhet: Läns- och kommunkod
Personens bruttolön eller företagarkomst

Variabler som härrör från UREG (Befolkningens utbildning):

Högsta utbildning, nivå enligt SUN (Svensk utbildningsnomenklatur)

Högsta utbildning, inriktning enligt SUN (Svensk utbildningsnomenklatur)

Variabel som härrör från RPU (Registret över personer
i utbildning):

Person i utbildning under hösten

Variabler som härrör från övriga källor:

Yrkesuppgift enligt SSYK (Standard för svensk yrkesklassificering)

Källa för yrkesuppgift

Aktualitet på yrkesuppgift

Tjänstgöringsomfattning

JobbByte

Yrkesbyte

1.1.3 Statistiska mått

Antal individer i respektive yrkesgrupp.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Yrke för förvärvsarbetande eller yrkesverksamma redovisas efter:

Personens kön, ålder, födelseland, utbildning, yrkesställning,
bostadens belägenhet, arbetsställets belägenhet, näringsgren och sektortillhörig-
het

1.1.5 Referenstider

Registret baseras på den folkbokförda befolkningen per den 31 december, varför
variabler som härrör från RTB avser detta datum. Uppgifter från AREG och
SREG avser förhållanden under referensåret, medan uppgifterna från UREG
avser avklarad utbildning t.o.m. vårterminen referensåret.

För anställda i åldern 16–64 år avser de flesta yrkesuppgifter eller ca 70 procent
förhållandena under referensåret och då företrädesvis hösten. Yrkesuppgifter
insamlade året före eller året efter referensåret står tillsammans för ca 14
procent. Resterande uppgifter avser något av de tre år som föregår året före
referensåret.

1.2. Fullständighet

Egenföretagare ingår för närvarande inte i någon undersökning, varför yrkes-
uppgifter för dessa personer vidare saknas. Från år 2007 ingår företag med en
anställd i urvalet, vilket innebär att statistiken har förbättrats för dessa. Vidare

saknas i stor utsträckning yrkesuppgifter för sysselsatta personer som är betingsanställda, anställda med lönebidrag, förtroendevalda, under 18 år eller över 64 år. Dessa kategorier ingår inte i lönestrukturstatistiken.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Variabelvärdena i yrkesstatistiken från yrkesregistret baseras på en mängd olika källor och den totala kvaliteten är en funktion av dess statistikkällors kvalitet. För mer detaljerade uppgifter om kvaliteten i varje källa, hänvisas till respektive beskrivning av statistiken.

Ett projekt för att kartlägga kodningsprocessen i yrkesregistret har genomförts. Inom ramen för samma projekt har även en jämförelse mellan yrkeskodningen i Yrkesregistret och Arbetskraftsundersökningen (AKU) gjorts. Se slutrapport *Rahm F et al (2007). Kodningsprocessen yrkesregistret, SCB.*

2.2 Osäkerhetskällor

Då yrkesstatistiken baseras på en mängd olika register, har begrepp som täckningsbrister, bortfall, mätfel m.m. olika innebörd beroende på källa.

2.2.1 Urval

Yrkesstatistiken är totalräknad.

2.2.2 Ramtäckning

Vid avgränsning av den folkbokförda befolkningen per den 31 december används RTB. Under- och övertäckningen utgörs av personer som flyttat in i landet respektive flyttat ut ur landet eller som avlidit före den 31 december, men för vilka ändring i RTB inte hunnit göras.

2.2.3 Mätning

För detaljerade uppgifter om mätfel i varje källa, hänvisas till respektive beskrivning av statistiken.

Mätfel förekommer bl.a. i bestämningen av arbetsställe och sammanhängande uppgift om näringsgren och belägenhet. Metoden att använda uppgift om lön och företagarinkomst för att bestämma om en person varit förvärvsarbetande under november eller ej, ger en del felklassificeringar.

Yrke är ett svårdefinierat och mångsidigt begrepp. För att tillgodose olika behov har flera klassifikationssystem växt fram, utformade efter skilda kriterier. Inom lönestatistiken finns t.ex. ett antal befattningsnomenklaturer, som endast berör vissa yrkesområden och som har mycket snäva och specifika tillämpningar. För att uppgifterna om yrke och befattning i de olika källorna ska bli jämförbara, måste uppgifter som inte är klassificerade enligt SSYK översättas med hjälp av olika översättningsnycklar. Beroende på bl.a. den ursprungliga nomenklaturens detaljeringsgrad och likheter med SSYK, kan en sådan översättning bli mer eller

mindre fullständig.

För att underlätta yrkeskodningen medföljer i SCB-enkäterna en kortfattad information om SSYK med en kort beskrivning av varje yrkesgrupp samt ett index över olika yrken. Mer information kan uppgiftslämnaren inhämta på en särskild Internetadress.

Trots dessa hjälpmedel, kan yrkesuppgifter som klassificerats enligt SSYK av uppgiftslämnaren, ha kvalitetsbrister. Uppgiftslämnare har inte alltid tid och möjlighet att sätta sig in i klassifikationssystemet. Därtill kommer att många arbeten är komplexa med vitt skilda arbetsuppgifter.

2.2.4 Svarsbortfall

I yrkesstatistiken för 2008 saknas yrkesuppgift för 4,1 procent på 3-siffernivå och 5,2 procent på 4-siffernivå av redovisningsgruppen sysselsatta anställda i åldern 16–64 år. Det beror på att vissa typer av företag inte undersöks, att vissa kategorier av arbetstagare inte ingår i lönestatistikens undersökningspopulation eller att utvalda företag inte lämnar uppgifter.

För löne- och yrkesenkäterna avseende privat sektor föreligger uppgiftsplikt. För att minska bortfallet för SCB-undersökta näringsidkare påminns dessa både skriftligt och via telefon. Företag, som trots upprepade påminnelser inte har besvarat enkäten, kan erhålla vitesföreläggande.

2.2.5 Bearbetning

I de flesta fall har arbetsgivaren yrkesklassificerat de anställda, endast en mindre andel har kodats av SCB utifrån en yrkesbenämning. Avregistrering samt registrering av lämnade uppgifter sker i första hand genom skanning. Uppgifterna granskas och kompletteras vid behov per telefon.

Bearbetningsfel kan uppstå i samband med t.ex. skanning, dataregistrering och granskning. Dessa fel bedöms som små i förhållande till andra felkällor.

2.2.6 Modellantaganden

Klassificeringen av personer som förvärvsarbetande eller ej under november vilar på modellantaganden. För detaljer hänvisas till den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS).

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Numeriska osäkerhetsmått redovisas inte.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken framställs årligen.

3.2 Framställningstid

Framställningstid är januari - mars eller 15 månader efter referensåret. Tidpunkten är i första hand avhänglig av framställningen av AREG och SREG för det aktuella referensåret.

3.3 Punktlighet

Yrkesregistret är för närvarande klart i mars respektive år, d.v.s. 16 månader efter mätillfället november månad. Publiceringen har skett enligt plan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Tidigare totalräknad yrkesstatistik framställdes i samband med FoB 90. Den byggde på den uppgift om yrke, som varje arbetande person lämnade. Yrkesuppgifterna klassificerades sedan centralt av SCB enligt då gällande yrkesstandard NYK 83 (Nordisk yrkesklassificering).

Yrkesstatistiken från FoB 90 och från yrkesregistret skiljer sig på flera punkter. Klassificeringssystemet NYK har ersatts av SSYK, vilken är baserad på den internationella yrkesindelningen ISCO-88. Uppgiftslämnare i FoB 90 var varje enskild person, medan uppgifterna i yrkesregistret bygger på arbetsgivarens klassificering. En nyckel mellan NYK och SSYK har skapats för att möjliggöra jämförelser bakåt i tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Inte aktuellt

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

För att följa kortsiktiga förändringar på arbetsmarknaden genomför SCB arbetskraftsundersökningar (AKU). Det är intervjuundersökningar. Urvalet har varierat i storlek över tiden, men för 2008 var urvalet 21 500 personer varje månad. I dessa undersökningar ställs frågor om yrke och huvudsakliga arbetsuppgifter, vilka klassificeras enligt SSYK.

Vid jämförelser mellan yrkesuppgifter från AKU och yrkesregistret bör beaktas att klassificeringen av sysselsatta, anställda och egenföretagare görs på olika sätt. Yrkesuppgifterna i AKU lämnas av varje enskild person, medan uppgifterna i yrkesregistret bygger på arbetsgivarens klassificering. Det är inte känt om det föreligger några systematiska skillnader mellan en arbetstagers och arbetsgivares sätt att beskriva ett yrke eller befattning.

RAMS ger årlig information om sysselsättning, pendling m.m. Yrkesstatistiken från yrkesregistret vad gäller förvärvsarbetande anknyter till RAMS.

Löner, löneutveckling, lönespridning och lönestruktur fördelat efter bl.a. yrke (SSYK) redovisas inom den officiella lönestrukturstatistiken, som också utgör källor till yrkesregistret.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Den officiella yrkesstatistiken publiceras årligen i SCB:s statistiska databaser samt i ett statistiskt meddelande. Yrkesstatistik från yrkesregistret publiceras i Statistisk årsbok fr.o.m. 2004 års version.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras med hjälp av tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Statistiken finns även dokumenterad i SCB:s dokumentationsmall SCBDOK, som går att nå via SCB:s hemsida www.scb.se

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning bearbetningar på primärmaterial. Forskare, utredare m.fl. kan i vissa fall efter prövning få tillgång till aidentifierat material för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

E-post: yrkesregistret@scb.se.

Du kan även ringa yrkesregistret, tel. 019-17 65 10.